

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 1To/101/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1511010107
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Blažová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1511010107.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Magdalény Blažovej a sudcov JUDr. Ivety Zelenayovej a JUDr. Kamila Ivánka, v trestnej veci proti obžalovanému R. R., stíhanému pre zločin vydierania spolupáchatelstvom podľa § 20 k § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., o odvolaní okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 2T/23/2011 zo dňa 18.04.2013, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 18. septembra 2013 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. a/, b/, c/, f/ Tr. por. z r u š u j e sa napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec sa v r a c i a súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 2T/23/2011 zo dňa 18.04.2013 bol obžalovaný R. R. podľa § 285 písm. d/ Tr. por. oslobodený pre dvojnásobný prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. č. 300/2005 Z.z. v znení zák. č. 692/2006 Z.z., zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. č. 300/2005 Z.z. v znení zákona č. 692/2006 Z.z. a pre zločin vydierania spolupáchatelstvom podľa § 20 k § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. v znení zákona č. 692/2006 Z.z., ktorých sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že:

1/ obvinený mladistvý R. R., dňa 23.9.2006 v čase asi o 13,50 hod. v Bratislave na H. B. XX/A v obchodnom centre Z. C. v predajni B. si vložil do ruksaku, ktorý mal so sebou, 1 ks fľaše vodky Kodiak a 1 ks fľaše Fernet Nicolaus v úmysle tieto veci odcudziť takým spôsobom, že pri pokladni za ne nezaplatí, následne prešiel cez zónu pokladní bez zaplatenia za tento tovar a odišiel z predajne B., čím poškodenej spoločnosti B. J. S. R. J., I..J., H. B. XX/A, XXX XX T. spôsobil škodu vo výške 12,74 Eur (383,90 Sk), a tohto skutku sa dopustil po tom, čo mu bola dňa 12.9.2006 uložená bloková pokuta pod číslom pokutového bloku I.1222051 vo výške 500,- Sk za spáchanie priestupku proti majetku podľa § 50 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov,

2/ obvinený R. R. dňa 7.4.2007 v čase asi o 23,00 hod. v Bratislave na H. K.. Č.. XX v predajni U. Q. si zobral 2 ks tyčieniek Snickers v úmysle tieto veci odcudziť takým spôsobom, že pri pokladni za ne nezaplatí, následne prešiel cez zónu pokladní bez zaplatenia za tento tovar, pričom ako videl prichádzať k jeho osobe pracovníka bezpečnostnej služby, tak sa vrátil späť do predajne, kde po dosiahnutí pracovníka SBS a jeho sprevádzaní do služobnej miestnosti predmetný tovar vyložil späť do regálu, čím poškodenej spoločnosti Q. J. J., I..J.. P. F.. X/A, T. spôsobil škodu vo výške 0,92 Eur (27,80 Sk),

a tohto skutku sa dopustil po tom, čo mu bola dňa 12.9.2006 uložená bloková pokuta pod číslom pokutového bloku I.1222051 vo výške 500,- Sk za spáchanie priestupku proti majetku podľa § 50 zákona číslo 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov,

3/ obvinený R. R. dňa 8.4.2007 v čase asi o 00,15 hod. v Bratislave na H. K. Č.. XX v služobnej miestnosti U. Q. počas jeho predvádzania príslušníkmi PZ, z dôvodu dopustenia sa majetkovej trestnej činnosti, sa pokúsil o útek, pričom pri vykonávaní služobného zákroku členmi hliadky PZ smerujúcim k zaisteniu jeho osoby a k založeniu pút jeho osobe, obvinený R. R. uhryhol do predkolenia pravej nohy F. E. H., člena zakročujúcej hliadky PZ, čím poškodenému E. H. spôsobil hryznú ranu na pravom predkolení veľkosti 3x1 cm s nutnou dobou liečenia v trvaní 17 dní,

pretože obžalovaný nie je pre nepríčetnosť trestne zodpovedný.

Podľa § 73 ods. 2 písm. a) Tr. zák. súd obvinenému ukladá ochranné psychiatrické liečenie, ktoré vykoná ústavnou formou.

Podľa § 288 ods. 3 Tr.por. sa pošk. E. J. T., spol. B. I.J.. H. B. Č.. XX/A, T., spol. Q. J. I.J., H. B. Č.. XX, T. a E. H., F. X.X.XXXX, príslušník Z. sa s nárokom na náhradu škody odkazujú na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podal priamo do zápisnice po jeho vyhlásení odvolanie okresný prokurátor, ktoré podaním zo dňa 19.04.2013 na č.l. 579 upresnil tak, že odvolanie podáva proti výroku o vine a v neprospech obžalovaného. Napokon tieto podané odvolania odôvodnil samostatným písomným podaním zo dňa 27.05.2013 na č.l. 585-588. V úvode tohto vyjadrenia odvolateľ najskôr podrobne citoval výrok napadnutého rozhodnutia súdu I. stupňa. Následne uviedol, že s daným rozhodnutím súdu sa nestotožňuje, výrok rozsudku o vine považuje za nezákonný a to z nižšie uvedených dôvodov:

Súd svoj postup v podstate odôvodnil v samom závere svojho rozsudku, v ktorom predtým len opísal závery znaleckých posudkov znalcov E. P. J., E. S. E., E. C. U., B., E. L. T. B.. A E. D. J., znaleckej organizácie H. a konštatoval, že E. W. A. zotrvala pri jej výsluchu na hlavnom pojednávaní na záveroch znaleckého posudku znaleckej organizácie H., pričom uviedol, že súd dospel k záveru, že obžalovaný R. R. trpí dlhodobou duševnou poruchou, a to na reziduálnu schizofréniu a postprocesuálnu zmenu osobnosti. Duševná choroba, ktorou obžalovaný trpí mala podstatný vplyv na jeho ovládacie schopnosti na jej základe vedel rozpoznať nebezpečenstvo svojho konania pre spoločnosť, ale nemohol v plnej miere svoje konanie ovládať. Zníženie schopnosti ovládať svojej konanie bolo pri čine útoku na verejného činiteľa v podstatnej miere, z čoho je možné vyvodit' záver o jeho nepríčetnosti a tým spojený nedostatok trestnej zodpovednosti. Následne odcitoval § 23 Tr. zák. a § 168 ods. 1 Tr. por.

Úvodom k predmetnej veci uviedol, že predmetné rozhodnutie súdu je pre prokuratúru na základe vykonaného hlavného pojednávania absolútne neočakávané, prekvapujúce, keďže závery hlavného pojednávania jednoznačne preukázali, že v danej veci sa nejedná o nepríčetnosť obžalovaného v čase žalovaných skutkov, ale o jeho zmenšenú príčetnosť. (Z uvedeného dôvodu sa prokurátor pri záverečnej reči ani bližšie nezaoberal dôkazmi preukazujúcimi, že obžalovaný v čase žalovaných skutkov nebol nepríčetný.). Podotkol, že keby sa konajúci prokurátor stotožnil s názorom súdu o nepríčetnosti obžalovaného, sám by na hlavnom pojednávaní v záverečnej reči navrhol oslobodenie obžalovaného z citovaného dôvodu, keďže sa jedná o jednu zo základných podmienok na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti voči páchatelovi.

Súd v danej veci bez bližšieho rozboru dôvodov a najmä dôkazov skonštatoval, že je možné vyvodit' záver o nepríčetnosti obžalovaného, keďže obžalovaný R. R. trpí dlhodobou duševnou poruchou, a to na reziduálnu schizofréniu a postprocesuálnu zmenu osobnosti a že duševná choroba, ktorou obžalovaný trpí mala podstatný vplyv na jeho ovládacie schopnosti, na jej základe vedel rozpoznať nebezpečenstvo svojho konania pre spoločnosť, ale nemohol v plnej miere svoje konanie ovládať a že zníženie schopnosti ovládať svojej konanie bolo pri čine útoku na verejného činiteľa v podstatnej miere.

Predmetné vyjadrenie súdu je nekonzistentné, presne neodôvodnené, nekoherentné, ničím nepodložené, podľa jeho názoru vyhotovené v zjavnom rozpore s § 168 ods. 1 Tr. por. a preto nie je možné naň ani patrične reagovať, keďže súd svoj názor v podstate len skonštatoval, bez bližšieho uceleného zdôvodnenia jeho postupu, či právneho názoru, pričom uviedol, že aj súdom uvedené skutočnosti podľa jeho názoru neodôvodňujú skonštatovanie nepríčetnosti obžalovaného v čase žalovaných skutkov, ale len skonštatovanie jeho zmenšenej príčetnosti.

Preto sa len obmedzil či zamieril na zdôvodnenie skutočností, ktoré podľa jeho názoru odôvodňujú vyslovenie názoru, že obžalovaný počas páchania žalovaných skutkov konal v zmenšenej pričetnosti:

Najpodstatnejším rozhodným dôkazom v danej veci, týkajúcej sa zistenia pričetnosti obžalovaného, je ústavný psychiatrický súdnoznalecký posudok znaleckej organizácie H. F. H. H. na duševný stav obžalovaného R. R., ktorý bol vyhotovený počas hlavného pojednávania na základe uznesenia súdu a výpoveď znalkyne E.. W. A. na hlavnom pojednávaní zo dňa 18.4.2013, ktorá na hlavnom pojednávaní vypovedala ako zástupca znaleckej organizácie H. F. H. H..

Predmetný znalecký posudok je v tejto otázke najpodstatnejší preto, lebo nielenže komplexne reaguje na dopyt súdu v tejto otázke, ale reflektuje a preskúmava aj diagnostické závery vyššie citovaných znaleckých posudkov a vyjadrení znalcov E.. P. J. E.. S. E. a E.. D. J., a dokonca aj E.. C. U. B., E.. L. T. B., ktoré podali znalecký posudok v inej trestnej veci obžalovaného.

Z predmetného znaleckého posudku znaleckej organizácie H. F. H. H. vyplývajú v danej veci najpodstatnejšie tieto okolnosti:

Znalci konštatujú, že obžalovaný R. R. trpí dlhodobou na duševnú poruchu a to na reziduálnu paranoidnú schizofréniu a postprocesuálnu zmenu osobnosti. Duševná choroba, ktorú obžalovaný trpí, mala podstatný vplyv na jeho ovládacie schopnosti. Obžalovaný na základe tejto choroby alebo poruchy mohol v čase spáchania trestného činu rozpoznať nebezpečnosť a protiprávnosť svojho konania pre spoločnosť, ale nemohol v plnej miere svoje konanie ovládať. Zníženie schopnosti ovládať svoje konanie bolo pri čine útoku na verejného činiteľa v podstatnej miere. V čase činu mal existujúci zdravotný stav obžalovaného vplyv na jeho ovládacie schopnosti. Znalci súčasne uviedli, že sa stotožňujú so závermi znaleckého posudku vypracovaného E.. C. U. B.. A E.. L. T. B.. A že sa nestotožňujú so závermi znaleckých posudkov E.. P. J., E.. S. E. a E.. D. J..

Na hlavnom pojednávaní dňa 18.4.2013 vypovedala znalkyňa E.. W. A. ako zástupca znaleckej organizácie H. F. H. H., pričom uviedla nasledovné, pričom odvolateľ dáva do pozornosti odvolaciemu súdu !!!, že Okresný súd Bratislava V v rozsudku vôbec nezmieňuje nižšie uvedené vyjadrenia tejto znalkyne, pričom len na čl. 6 rozsudku uvádza, že táto zotrvala na záveroch znaleckého posudku.

Znalkyňa zotrvala na záveroch znaleckého posudku znaleckej organizácie H. F. H. H. a ďalej na otázky prokurátora uviedla, že obvinený na základe duševnej choroby vedel rozpoznať nebezpečnosť svojho konania, ale nevedel svoje konanie ovládať. Na otázku v akej miere nevedel obžalovaný ovládať svoje konanie znalkyňa odpovedala, že v plnej miere, tak ako to uviedli v posudku, pričom po ďalšej otázke ďalej konkretizovala, že sa znalci zhodli na termíne, že v „podstatnej miere“. Na otázku, či bola vymiznutá ovládacia schopnosť obžalovaného znalkyňa uviedla, že úplné vymiznutie je vyprofilované vtedy, ak je tam blud, halucinácie, čiže stav je psychotický, čo znamená, že je úplné vymiznutie ovládacích a rozpoznávacích vlastností. Záverom znalkyňa na priamu otázku, nech sa vyjadrí, či v čase spáchania trestného činu mohol obžalovaný ovládať svoje konanie uviedla, že v podstatnej miere, tak ako je to uvedené v znaleckom posudku. Znalkyňa taktiež k posudzovaným znaleckým posudkom E.. C. U., B., E.. L. T. B., E.. P. J., E.. S. E. a E.. D. J. uviedla, že posudzovali a vyjadrovali sa len k diagnostickým záverom posudkov, pričom neskúmali odpovede na položené otázky, ktoré sa dotýkajú rozpoznávacích a ovládacích schopností. Znalci sa nikdy nevyjadrili, že by došlo u obžalovaného k vymiznutiu ovládacích schopností počas činov.

Z vyššie citovaných dôkazných prostriedkov potom vyplýva, že u obžalovaného bola síce diagnostikovaná duševná porucha ako jedným z viacerých predpoklad nepríčetnosti obžalovaného, avšak neboli u neho diagnostikované vymiznuté jeho rozpoznávacie alebo ovládacie schopnosti, a preto nemožno hovoriť v jeho prípade o nepríčetnosti tak, ako to uvádza súd vo svojom odôvodnení rozsudku. Znalci jednoznačne vo vzťahu k ovládacím schopnostiam obžalovaného uviedli, že obžalovaný nemohol v plnej miere svoje konanie ovládať, teda jazykovým gramatickým výkladom opaku možno uviesť, že mohol nie v plnej miere svoje konanie ovládať. Z uvedeného vyplýva, že dané vyjadrenie znalcov nemožno stotožniť s pojmom vymiznuté ovládacie schopnosti. Znalci potom jednoznačne ďalej uviedli, že miera ovládacej schopnosti bola u obžalovaného vyjadriteľná slovným spojením „v podstatnej miere,“ teda opätovne sa nejedná o totožný pojem ako vymiznuté ovládacie schopnosti. V uvedenej otázke dokonca dal do pozornosti súdu vyjadrenie samotnej obhajkyne v záverečnej reči, ktorá uviedla, že

obžalovaný v čase činu nevedel a nemohol ovládať svoje konanie a to vo významnej miere, teda sama obhajkyňa uznáva, že jej klient nemá vymiznuté ovládacie schopnosti).

Z uvedeného potom vyplýva, že u obžalovaného treba hovoriť len o naplnení jedného kritéria jeho úplnej nepríčetnosti a tou je jeho trpenie duševnou poruchou, bez pristúpenia ďalšieho potrebného, aspoň jedného z nižšie uvedených kritérií. Keďže obžalovaný bol schopný úplne rozpoznať protiprávnosť svojho konania, nemožno hovoriť o naplnení kritéria nepríčetnosti spočívajúceho vo vymiznutí schopnosti rozpoznať protiprávnosť svojho konania. U obžalovaného došlo len k zníženiu schopnosti ovládať svoje konanie počas činu, ktoré však nemožno stotožňovať s ďalšími kritériom nepríčetnosti, spočívajúcim vo vymiznutí ovládacej schopnosti. Potom stav obžalovaného treba posúdiť ako stav tzv. zmenšenej príčetnosti, pretože obžalovaný trpí duševnou poruchou, na základe ktorej došlo v jeho prípade k podstatnému zníženiu schopnosti ovládania sa počas činu, avšak nedošlo k jej vymiznutiu.

Zmenšená príčetnosti však nemá za následok postup súdu podľa § 285 písm. d/ Tr. por. tak ako to urobil súd vo svojom rozsudku, pretože skutočnosť, že trestný čin bol spáchaný v stave zmenšenej príčetnosti nevylučuje trestnú zodpovednosť (obdobne judikatúra R 17/1993).

Mimo vyššie uvedeného ešte k veci podotkol, že aj napriek tomu, že v zmysle judikatúry R 11/1982 znalecký posudok o duševnom stave obvineného podaný v predchádzajúcej trestnej veci toho istého obvineného nemôže byť znaleckým posudkom v ďalšej trestnej veci, v ktorej je vedené nové trestné konanie a schopnosť obvineného rozpoznať protiprávnosť svojho konania a ovládať ho sa musí posudzovať vždy z hľadiska konkrétneho trestného činu, súd v odôvodnení svojho rozsudku uvádza závery znaleckého posudku E.. C. U.P., B.. A E.. L. T. B., vyhotoveného v inej trestnej veci obžalovaného a činí tak aj po tom, čo znalkyňa E.. W. A.Č. uviedla, že ústavným znaleckým skúmaním posudzovali a vyjadrovali sa len k diagnostickým záverom daného posudku, pričom neskúmali odpovede na položené otázky, ktoré sa dotýkajú rozpoznávacích a ovládacích schopností. Takýto postup súdu považoval za neprijateľný a v kontexte vyhodnotenia príčetnosti obžalovaného za stíhané skutky za manipulatívny a zavádzajúci.

S poukazom na uvedené potom je toho názoru, že súd konal nezákonne, keď obžalovaného R. R. spod podanej obžaloby oslobodil a mám zato, že súd mal uznať obžalovaného R.S. R. za vinného pre dvojnásobný prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. (body 1 a 2) a zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. (bod 3) na skutkovom základe uvedenom v napadnutom rozsudku.

Vzhľadom na vyššie uvedené potom navrhol, aby senát Krajského súdu v Bratislave podľa § 321 ods. 1 písm. b/, d/ Tr. por. zrušil rozsudok prvostupňového súdu vo výroku o vine a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vrátil vec prvostupňovému súdu, aby vec znova prejednal a rozhodol.

Záverom podotkol, že síce týmto odvolaním reagoval len na podstatnú okolnosť rozsudku, ktorou je otázka nepríčetnosti obžalovaného a naň viažuci sa postup súdu podľa § 285 písm. d/ Tr. por., ale súd podľa jeho názoru aj pochybil v týchto ďalších bodoch:

Súd sa absolútne vo svojom odôvodnení nezaoberal a neodôvodnil otázku, či k žalovaným skutkom došlo, či tieto napĺňajú znaky trestných činov a či sa ich dopustil obžalovaný, a teda či v danom prípade nebol skôr namieste postup podľa § 285 ods. a/ až c/ Tr. por.

Súd taktiež podľa § 73 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. uložil obvinenému ochranné psychiatrické liečenie, ktoré vykoná ústavnou formou a podľa § 288 ods. 3 Tr. por. odkázal poškodených E. J. T., spol. B. I..J., spol. Q. J. I..J.. a E. H. s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie, avšak v odôvodnení svojho rozsudku sa dôvodmi tohto postupu vôbec nezaoberal a ani ich nevysvetlil. Daným postupom podľa jeho názoru súd úplne znegoval jeho povinnosť ustanovenú v § 168 ods. 1 Tr. por.

K vyššie uvedenému odvolaniu okresného prokurátora sa písomne vyjadril obžalovaný R. R. prostredníctvom svojej obhajkyne podaním zo dňa 25.06.2013 na č.l. 589-542, v úvode ktorého najskôr veľmi podrobne citoval vyššie uvedené písomné odôvodnenie podaného odvolania okresného prokurátora. Ďalej uviedol, že hlavnou témou tohto odôvodnenia odvolania prokurátora bola námietka vznesená proti vyhodnoteniu nepríčetnosti obžalovaného. Podľa jeho názoru prokurátor nesprávne

interpretuje ustanovenie § 285 písm. d/ Tr. por. v tom, že pre naplnenie nepričetnosti sa predpokladá naplnenie oboch podmienok. Podľa názoru vyjadrovateľa k oslobodeniu obžalovaného z dôvodu uvedeného v citovanom ustanovení musí dôjsť vždy, keď súd zistí, že obžalovaný nemohol rozpoznať protiprávnosť svojho konania alebo ovládať svoje konanie. Na vyslovenie nepričetnosti zákon nevyžaduje splnenie oboch týchto podmienok ale tým, že alternatívne ustanovuje poruchu v rozpoznávacej alebo v ovládacej schopnosti vyjadruje možnosť a aj povinnosť priznať nepričetnosť obžalovanému, ktorý splní čo i len jednu z týchto podmienok.

V konkrétnom prejednávacom prípade znalci skonštatovali, že obžalovaný dlhodobo trpí duševnou poruchou a to reziduálnou paranoidnou schizofréniou a postprocesuálnou zmenou osobnosti, v dôsledku čoho došlo u obžalovaného k zníženiu ovládacej schopnosti v podstatnej miere. Vyjadrovateľ v tomto smere poukázal na výsluch znalkyne E.. W. A.Č. na hlavnom pojednávaní dňa 18.04.2013, kde bolo niekoľko krát zdôraznené, že úplné vymiznutie ovládacej schopnosti je absolútne výnimočné a vyskytuje sa u úplne psychotických ľudí. Znalkyňa na otázku: „v akej miere nevedel obžalovaný ovládať svoje konanie“ spontánne odpovedala v plnej miere. Až na poznámku prokurátora, že v znaleckom posudku je uvedený termín v podstatnej miere, znalkyňa uviedla, že v znaleckom posudku sa (tím znalcov, ktorí vyšetrovali obžalovaného) dohodol na termíne „v podstatnej miere“, čo ďalej vysvetlila tým, že vymiznutie v úplnej miere sa priznáva len ľuďom úplne psychotickým, ktorých prejavy sú sprevádzané bludmi, halucináciami a podobne. Zo záverov znalkyne, ako aj z výpovede znalkyne na hlavnom pojednávaní dňa 18.04.2013 nevznikol žiaden predpoklad pre vyslovenie zníženej ovládacej schopnosti obžalovaného. Snaha prokuratúry o priznanie tohto štatútu obžalovanému za účelom jeho trestnoprávneho postihu je rovnako prekvapivá ako jeho postoj k záverom znaleckého posudku.

Námietka prokuratúry voči tomu, že znalci sa nikdy nevyjadrili, že by došlo u obžalovaného k vymiznutiu ovládacích schopností počas činov je neopodstatnená. Zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že obžalovaný je v psychiatrickej kuratele od roku 2002, kedy mu bola diagnostikovaná schizofrénia v nediferencovanej forme. Zo záznamov E.. P.Í. T., ktoré sú obsiahnuté v znaleckom posudku na strane 538, vyplýva, že obžalovaný je od roku 2004 vedený ako pacient postihnutý schizofréniou reziduálnou. Zistené psychiatrické ochorenie podľa zistení znalcov je nevyliciteľné a u obžalovaného má do budúcnosti nepriaznivý priebeh (str. 546 ZP, posledný odsek) práve s ohľadom na skorý začiatok psychického ochorenia a následne skorým postihom jeho osobnosti. Teda ochorenie obžalovaného predstavuje tak závažnú diagnózu, ktorá človeka stimuluje na celý život a nemá štádia vymiznutia a nového nástupu. Z tohto pohľadu skúmanie stavu ovládacích schopností práve v čase spáchania činu (r. 2006-2007) je nielen teoretickou požiadavkou, ale aj požiadavkou, ktorá nemá logické opodstatnenie.

Konštatovanie prokuratúry, že súd bez dôkazov a zdôvodnenia vyvodil záver o nepričetnosti obžalovaného považuje vyjadrovateľ za účelové a právne neudržateľné. Zo zápisnice z hlavného pojednávania z 18.04.2013 vyplýva, že prokurátor ani obhajoba nepredniesli ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania. Obe strany boli s rozsahom vykonaných dôkazov nielen uzročené, ale aj spokojné. Pokiaľ ide o otázku zistenia pričetnosti obžalovaného a následného vyvodenia jeho trestnoprávnej zodpovednosti, obhajoba považuje možnosti dokazovania za vyčerpané. Pokiaľ má prokuratúra na vec iný názor, mohla navrhnúť vykonanie nových, ďalších dôkazov tak na hlavnom pojednávaní dňa 18.04.2013, ako aj v samotnom odvolaní, čo neurobila. Súd, podľa názoru obhajoby, vykonal všetky dostupné dôkazy týkajúce sa vyriešenia základnej otázky pre vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti obžalovaného. Keďže jej riešením dospel k záveru, že nie je možné u obžalovaného vysloviť vinu a uložiť trest práve pre jeho nepričetnosť, obmedzil sa na vysvetlenie jeho záveru o nepričetnosti obžalovaného a vyvodil z tohto právny záver. Každý ďalší postup, podľa názoru obhajoby, by bol v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku. Na základe uvedeného vyjadrovateľ žiadal, aby Krajský súd v Bratislave podľa § 319 Tr. por. odvolanie ako nedôvodné zamietol.

Krajský súd v Bratislave, ako súd odvolací (§ 315 ods. 1 Tr. por.), primárne konštatoval prípustnosť odvolania (306 ods. 1 Tr. por.) a absenciu dôvodov na rozhodnutie podľa § 316 ods. 1 alebo ods. 3 Tr. por. a preto podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, riadiac sa pritom zásadou, že na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné považovať za predčasné založené na nedostatočných zisteniach.

Podľa § 23 Tr. zák. kto pre duševnú poruchu v čase spáchania činu inak trestného nemohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie, nie je za tento čin trestne zodpovedný, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaniu vytykané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por..

Podľa § 321 ods. 1 písm. a/ Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby.

Podľa § 321 ods. 1 písm. b/ Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok pre chyby napadnutých výrokov rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie.

Podľa § 321 ods. 1 písm. c/ Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok, ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy.

Podľa § 321 ods. 1 písm. f/ Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku na náhradu škody v rozpore so zákonom.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por., ak po zrušení napadnutého rozsudku alebo niektorej jeho časti treba urobiť vo veci nové rozhodnutie, vráti odvolací súd vec spravidla súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Zo stanoviska trestnoprávneho kolégia NS SR č. Tpj 63/2009 vyplýva, že obžaloba v trestnej veci môže byť opretá o výpovede svedkov a iné dôkazy vykonané pred vydaním uznesenia o vznesení obvinenia, prípadne pred oznámením uznesenia o vznesení obvinenia jeho vyhlásením (§ 206 ods. 1 Tr.por.), ak k ich vykonaniu došlo po začatí trestného stíhania „vo veci“ podľa § 199 ods. 1 Tr. Por.. Ak je ale výpoveď svedka jediným usvedčujúcim dôkazom alebo vo významnej miere rozhodujúcim dôkazom o ktorý chce prokurátor, ako nositeľ dôkazného bremena v konaní pred súdom, oprieť obžalobu je nevyhnutné takéhoto svedka vypočuť až po vznesení obvinenia (alebo svedka vypočutého pred týmto úkonom znova vypočuť) a tak zachovať právo obvineného na obhajobu (právo na kontradiktórny postup). Takto je povinný postupovať aj vtedy, ak ide o svedka, ktorý má právo odmietnuť vypovedať podľa § 130 Tr. por.

Podľa rozhodnutia NS SR č. R 54/2013-II Zbierky rozhodnutí obvinený, resp. jeho obhajca, musí mať vždy reálnu možnosť uplatniť právo na obhajobu a je len na ňom, či ho využije. Obvinený tak môže urobiť až potom, ako bol riadne upovedomený o čase a mieste vykonania výsluchu konkrétneho svedka. Iba všeobecné poučenie obvineného a jeho obhajcu o možnosti zúčastniť sa vyšetrovacích úkonov podľa § 213 ods. 1, ods. 3 Tr. por. nemožno považovať za dostatočné, lebo takéto poučenie nezohľadňuje povinnosť policajta, ktorá mu vyplýva z ustanovenia § 213 ods. 3 Tr. por., ani podmienky čítania zápisnice o výpovedi svedka (spoluobvineného), vyplývajúce z § 263 ods. 3, ods. 4 Tr. por. Tieto ustanovenia úzko súvisia a musia byť aplikované v jednote a nie izolovane

Procesné pochybenia.

1. Prehlásenie obžalovaného.

Zo spisového materiálu vyplýva skutočnosť, že Okresná prokuratúra Bratislava V pod sp. zn. 1Pv 416/2007 dňa 18.02.2011 podala obžalobu na obžalovaného R. R. pre dvojnásobný prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. č. 300/2005 Z.z. v znení zák. č. 692/2006 Z.z., zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. č. 300/2005 Z.z. v znení zákona č. 692/2006 Z.z. a pre zločin vydierania spolupáchatelstvom podľa § 20 k § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. v znení zákona č. 692/2006 Z.z., na skutkovom základe uvedenom v úvodnej časti tohto odôvodnenia.

Na hlavnom pojednávaní konanom dňa 25.10.2011 učinil obžalovaný R. R. prehlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b/ Tr. por., t.j. že sa cíti byť vinným k bodom 1/ a 2/ podanej obžaloby. Následne na otázky uvedené v § 333 ods. 3 písm. c/, d/, f/, g/, h/ Tr. por. odpovedal áno. Následne prokurátor navrhol vyhlásenie obžalovaného prijať, čo súd I. stupňa učinil uznesením podľa 257 ods. 6 Tr. por. s tým, že dokazovanie v rozsahu skutkov 1/ a 2/ sa nevykoná a vykonajú sa dôkazy súvisiace s výkonom o treste, náhrade škody, resp. ochrannom opatrení vo vzťahu k týmto skutkom.

Odvolačný súd konštatuje, že vyššie uvedený postup súdu I. stupňa nemá oporu v zákone a to na základe nasledujúcich skutočností:

Inštitút prehlásenia bol do Trestného poriadku zakotvený zákonom č. 301/2005 Z.z. a to za účelom skrátiť a uľahčiť vedenie dokazovania v takých prípadoch, ktoré nie sú sporné, kde sa obžalovaný doznáva a to za tým účelom, aby nemuselo byť vykonané celé rozsiahle dokazovanie na hlavnom pojednávaní.

V súvislosti s prehlásením obžalovaného odvolací súd poukazuje na mimoriadne dôležitú skutočnosť a to, že obžaloba bola podaná dňa 18.02.2011, t.j. za účinnosti Trestného poriadku č. 300/2005 Z.z. v znení zákona č. 547/2010 Z.z. Podľa § 567j ods. 2 Tr. por. súdne konania začaté pred 01.09.2011 sa dokončia podľa doterajších právnych predpisov. Z uvedeného teda vyplýva, že novela Trestného poriadku č. 262/2011 Z.z. sa na tento prejednáváný prípad neaplikuje.

Ak obžalovaný mieni urobiť prehlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b/ alebo písm. c/ Tr. por., je súd I. stupňa podľa § 257 ods. 3 Tr. por. poučí obžalovaného o následkoch takéhoto vyhlásenia.

Súd I. stupňa postupoval v tomto bode v súlade s týmto ustanovením, pretože najskôr obžalovaného poučil podľa § 257 ods. 3 Tr. por. a následne mu umožnil urobiť prehlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. a, b alebo c/ Tr. por.

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní však vyplýva, že obžalovaný R. mal prítomnú svoju obhajkyňu, pričom z ustanovenia § 257 ods. 3 Tr. por. jednoznačne vyplýva, že v takom prípade sa môže obžalovaný so svojím obhajcom radiť a to ešte pred vyhlásením. Zo zápisnice však nevyplýva, či bolo obžalovanému umožnené sa pred vyhlásením poradiť so svojou obhajkyňou. V zápisnici je iba uvedené, že bol o takejto možnosti poučený, ako však s právom o ktorom bol poučený, mienil obžalovaný naložiť, zaprotokolované nie je.

Zákonný a správny postup je ten, že súd I. stupňa najskôr poučí obžalovaného, aký typ prehlásenia môže urobiť, následne ho poučí o následkoch toho ktorého typu vyhlásenia a napokon mu umožní poradu s obhajcom, ak ho obžalovaný má a je prítomný na hlavnom pojednávaní. Každopádne túto okolnosť je potrebné poznamenať do zápisnice o hlavnom pojednávaní, aby bolo možné spätne určiť, či bol dodržaný zákonom určený postup. Až následne umožní obžalovanému urobiť určitý typ vyhlásenia uvedeného v § 257 ods. 1 Tr. por.

Z ustanovenia § 257 ods. 5 Tr. por. ďalej vyplýva, že po tom, ako obžalovaný učiní vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ Tr. por., avšak ešte pred prijatím jeho prihlásenia, súd I. stupňa zisťuje stanovisko prokurátora, poškodeného a zúčastnenej osoby, ak sú prítomní.

V zápisnici z hlavného pojednávania však absentuje splnenie tejto zákonnej povinnosti zo strany súdu I. stupňa. Súd I. stupňa totiž pristúpil k zisťovaniu stanoviska iba zo strany prokurátora v súlade s § 257 ods. 5 Tr. por., avšak nezisťoval stanovisko poškodeného E. H., ktorý bol na uvedenom hlavnom pojednávaní prítomný, čo vyplýva z č.l. 386. Paradoxne však súd I. stupňa zisťoval stanovisko obhajkyne obžalovaného, i keď táto nebola oprávnená takéto stanovisko urobiť, pretože jej to zákon neumožňuje.

Napokon súd I. stupňa postupom podľa § 257 ods. 6 Tr. por. prijal vyhlásenie obžalovaného s tým, že zároveň podľa § 257 ods. 7 Tr. por. rozhodol, že dokazovanie v rozsahu priznaných skutkov sa nevykoná, vykonajú sa iba dôkazy súvisiace s výrokom o treste, náhrade škody, resp. ochrannom opatrení vo vzťahu k týmto skutkom.

Odvolací súd konštatuje, že súd I. stupňa nedodrжал zákonný postup pri procese zisťovania a následného prijatia vyhlásenia obžalovaného, v dôsledku čoho možno konštatovať, že jeho vyhlásenie bolo prijaté v rozpore so zákonom a v ďalšom nie je možné na ne prihliadať.

Okrem toho odvolací súd poukazuje na mimoriadne závažné dôsledky, ktoré by nastali v prípade, že by bol zo strany súdu I. stupňa dodržaný zákonný postup stanovený v § 257 Tr. por. ohľadne prehlásenia obžalovaného a jeho následného prijatia. Ak by totiž bolo prehlásenie obžalovaného podľa § 257 ods. 3 Tr. por. prijaté v súlade so zákonom, v ďalšom by už súd I. stupňa nemohol obžalovaného oslobodiť pre skutky, o ktorých obžalovaný učinil prehlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. c/, resp. ods. 3 Tr. por., t.j. pre skutky pod bodom 1/ a 2/ obžaloby. Takýto postup odporuje elementárnej logike, ako aj konštrukcii určenej prehláseniu a jeho následného prijatia, pretože ak obžalovaný učiní prehlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b/ alebo c/ Tr. por., takéto prehlásenie už v ďalšom nie je možné preskúmať v odvolacom či dovolacom konaní.

Podľa ustálenej judikatúry ak má súd I. stupňa pochybnosti o skutkových okolnostiach, právnej kvalifikácii skutkov, resp. o ďalších podstatných náležitostiach, nie je oprávnený prehlásenie obžalovaného učené podľa § 257 ods. 1 písm. b, písm. c/ Tr. por. prijať, ale je povinný toto postupom podľa § 257 ods. 6 Tr. por. neprijať a vo veci vykonať celé dokazovanie.

Úlohou súdu I. stupňa bude opätovne predvolať obžalovaného R. R., dodržať v celosti zákonný postup určený v § 257 Tr. por. v znení do 31.08.2011, poučiť tohto, umožniť mu poradu s obhajkyňou, túto skutočnosť zaznamenať v zápisnici, následne mu položiť otázky uvedené v § 333 Tr. por., zistiť stanovisko osôb určených v § 257 ods. 5 Tr. por. a následne podľa druhu prehlásenia rozhodnúť o ňom.

V prípade, že obžalovaný učiní prehlásenie uvedené v § 257 ods. 1 písm. a/ Tr. por. bude súd I. stupňa povinný vykonať dokazovanie a to aj voči skutkom pod bodom 1/ a 2/ obžaloby.

V prípade, že obžalovaný učiní prehlásenie uvedené v § 257 ods. 1 písm. b/ alebo c/ Tr. por., bude potrebné v konečnom dôsledku jeho takéto prehlásenie neprijať v dôsledku doposiaľ zistených pochybností o jeho príčetnosti a vo veci vykonať dokazovanie ako k bodom 1/ a 2/ obžaloby, tak aj nižšie podrobne naznačené dokazovanie k bodu 3/ obžaloby.

K tejto časti teda odvolací súd uzatvára, že v rámci dokazovania boli zistené také podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku súdu I. stupňa predchádzali, v dôsledku ktorých odvolací súd aplikoval ustanovenia § 321 ods. 1 písm. a/ Tr. por. a napadnutý rozsudok zrušil aj z týchto podrobne uvedených dôvodov.

Okrem toho odvolací súd poukazuje na nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia súdu I. stupňa v tejto časti, pretože jeho odôvodnenie absolútne neobsahuje skutočnosti podrobne rozobraté vyššie, na čo oprávnene poukazoval odvolateľ vo svojom odvolaní. Súd I. stupňa postupoval v príkrom rozpore s ustanovením § 168 ods. 1 Tr. por., pretože sa v odôvodnení selektívne a najmä nedostatočne venoval výlučne odôvodňovaniu otázky príčetnosti obžalovaného, avšak sa vôbec nezaoberal ďalšími podstatnými skutočnosťami, t.j. či sa vôbec skutky stali, či sú trestnými činmi a akými, či ich vôbec spáchal samotný obžalovaný. Až po zistení, že boli naplnené a najmä preukázané tieto zákonom predpísané náležitosti v § 119 ods. 1 Tr. por. mohol až následne súd I. stupňa pristúpiť k skúmaniu otázky príčetnosti obžalovaného.

2. Výpovede svedkov a ich spracovanie na hlavnom pojednávaní.

a/ H. P..

Na hlavnom pojednávaní konanom dňa 18.04.2013 na č.l. 575 súd I. stupňa uznesením podľa § 263 Tr. por. prečítal výpoveď svedka H. P. z prípravného konania z č.l. 54-56.

Podľa § 263 ods. 1 Tr. por. namiesto výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jej podstatnú časť, ak s tým súhlasí prokurátor a obžalovaný a súd nepovažuje osobný výsluch za potrebný.

Súd I. stupňa však procesne pochybil, keď na hlavnom pojednávaní konanom podľa § 263 ods. 1 Tr. por. prečítal výpoveď tohto svedka, pretože na tento postup neboli splnené zákonom stanovené podmienky. Zápisnice o výsluchu svedkov z prípravného konania možno prečítať len vtedy, ak tieto boli vykonané zákonným spôsobom, čo v tomto prípade splnené nebolo a to na základe nasledujúcich podrobne rozobratých dôvodov:

Úvodom treba poukázať na skutočnosť, že uznesením ÚJaKP OR PZ SR Bratislava V sp.zn. ČVS: ORP-355/1-OVK-B5-2007 zo dňa 08.04.2007 bolo vznesené obvinenie obžalovanému R. R. pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/ Tr. zák. a pre prečin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., pričom uvedené vznesené obvinenie bolo oznámené obžalovanému dňa 08.04.2007 o 10.10. hod. (č.l. 3, 13),

Vo veci vystupuje v procesnom postavení svedka H. P., ktorý bol v prípravnom konaní vypočutý dňa 08.04.2007 od 06.10 hod. do 06.45 hod. (č.l. 54-56).

K tejto výpovedi odvolací súd konštatuje, že bola vykonaná skôr, ako sa obžalovanému oznámilo uznesenie o vznesení obvinenia (dňa 08.04.2007 o 10.10 hod.) a teda táto výpoveď uvedeného svedka je s poukazom na vyššie citované stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky síce vykonaná zákonným spôsobom, ale v konaní pred súdom procesne nepoužiteľná.

K tejto výpovedi svedka H. P. odvolací súd konštatuje, že táto je taktiež nezákonná a teda aj procesne nepoužiteľná ako dôkaz a to na základe nasledujúcich skutočností:

Obvinený, resp. jeho obhajca, musí mať vždy reálnu možnosť uplatniť právo na obhajobu a je len na ňom, či ho využije. Obvinený tak môže urobiť až potom, ako bol riadne upovedomený o čase a mieste vykonania výsluchu konkrétneho svedka. Iba všeobecné poučenie obvineného a jeho obhajcu o možnosti zúčastniť sa vyšetrovacích úkonov podľa § 213 ods. 1, ods. 3 Tr. por. nemožno považovať za dostatočné, lebo takéto poučenie nezohľadňuje povinnosť policajta, ktorá mu vyplýva z ustanovenia § 213 ods. 3 Tr. por., ani podmienky čítania zápisnice o výpovedi svedka (spoluobvineného), vyplývajúce z § 263 ods. 3, ods. 4 Tr. por. Tieto ustanovenia úzko súvisia a musia byť aplikované v jednote a nie izolovane (R 54/2013-II Zbierky rozhodnutí).

Trestný poriadok umožňuje vykonávanie dôkazov výsluchom svedkov po začatí trestného stíhania, resp. iných dôkazov ešte pred vznesením obvinenia konkrétnej osobe, avšak princíp zachovania rovnosti strán vyžaduje, aby bola zabezpečená možnosť účasti samotného obžalovaného, či jeho obhajcu na procesných úkonoch.

Uvedená požiadavka súvisí s právom obžalovaného na obhajobu, ktoré s poukazom na § 34 ods.1 Tr.por. veta posledná môže uplatňovať sám alebo prostredníctvom svojho obhajcu. Je na obvinenom, či svoje práva na obhajobu zrealizuje sám, alebo ich ponechá na svojom obhajcovi, avšak každopádne v tomto prípade sa uvedené právo na obhajobu premieta do práva žiadať, aby sa samotný obvinený mohol zúčastniť výsluchu svedkov podľa § 213 ods.1 Tr. por., resp. aby sa jeho obhajca, okrem jeho výsluchu, zúčastnil aj iných úkonov prípravného konania (§ 44 ods. 2 Tr. por.).

Z ustanovenia § 213 ods. 1 Tr. por. vyplýva, že je potrebné splniť niekoľko nasledujúcich podmienok:

? obžalovaný môže ale nemusí mať v čase konania výsluchov zvoleného či ustanoveného obhajcu, na čo výslovne toto ustanovenie upomína, pričom v danom prejednávacom prípade obžalovaný R. R. v čase konania výsluchu svedka H. P. ešte ani nebol v procesnom postavení obvineného a teda ani nemohol vzniknúť dôvod na obhajobu. Citované rozhodnutie Najvyššieho súdu však jednoznačne určuje, že o termíne výsluchov svedkov musí byť upovedomený aj samotný obžalovaný.

? ide o úkon, ktorý spočíva vo výsluchu svedka, pri ktorom je dôvodný predpoklad, že ho nebude vykonaný v konaní pred súdom, čo nastalo práve v tomto prejednávanom prípade, keď uvedený svedok vypočutý nebol a jeho výpoveď bola iba prečítaná,

? na zabezpečenie prítomnosti obžalovaného by jeho prítomnosť mohla ohroziť vykonanie tohto úkonu. V tomto smere odvolací súd poukazuje na podstatnú skutočnosť a to, že vyšetrovateľovi nič nebránilo v tom, aby obžalovanému oznámil termín a miesto výsluchu uvedeného svedka, ktorého nebol problém opätovne prepočuť za prítomnosti obžalovaného, pretože uvedený svedok sa v čase oznámenia obvinenia stále nachádzal v budove OR PZ SR Bratislava V a taktiež neboli zistené žiadne okolnosti, ktoré by preukazovali ohrozenie takéhoto úkonu.

Aby bolo zachované v plnej miere právo obžalovaných na obhajobu dodržaním kontradiktórneho postupu, mal byť najskôr obžalovaný pred prvým výsluchom riadne poučený o svojom práve zakotvenom v § 213 ods. 1 Tr. por. Takéto poučenie však v protokole o výsluchu obžalovaného absentuje, takže jeho právo na obhajobu v tomto smere bolo jednoznačne významným spôsobom porušené.

Aby totiž obžalovaný mohol svoje právo na obhajobu riadne uplatniť, najskôr by musel o ňom vedieť. Ak by o práve vyplývajúcom z § 213 ods. 1 Tr. por. bol riadne poučený, mohol slobodne zvážiť, či požiadá vyšetrovateľa o účasť na nariadenom úkone alebo nie. Až za situácie, keby obžalovaný požiadal o účasť na tomto úkone, by mohol vyšetrovateľ rozhodnúť, či mu takúto účasť umožní alebo nie.

Tým, že vyššie uvedený postup zo strany vyšetrovateľa nebol dodržaný a obžalovaný nebol vôbec poučený podľa § 213 ods. 1 Tr. por., má za následok nezákonnosť a teda aj jej nepoužiteľnosť v konaní pred súdom výsluchov vypočutého svedka H. P..

Úlohou súdu I. stupňa teda bude vypustiť z dôkazného materiálu ako výpoveď svedka H. P. z prípravného konania z č.l. 54-46, tak aj uznesenie, ktorým bola táto jeho výpoveď na hlavnom pojednávaní konanom dňa 18.04.2013 prečítaná.

Svedok H. P., však bol v prípravnom konaní vypočutý aj druhýkrát a to dňa 12.11.2010 (č.l. 231-239). K tejto výpovedi svedka H. P. odvolací súd konštatuje, že táto je zákonná a teda aj procesne použiteľná ako dôkaz, pretože o mieste a čase jeho výsluchu bol riadne upovedomený ako obhajca obžalovaného, tak aj samotný obžalovaný, čo preukazuje zápisnica na č.l. 233. Súd I. stupňa sa však s touto výpoveďou žiadnym spôsobom nevyšporiadal a nesprocesnil.

Úlohou súdu I. stupňa bude zákonným spôsobom sa s touto výpoveďou vysporiadať.

b/ Š. W..

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ďalšie pochybenie súdu I. stupňa. Zo spisového materiálu totiž vyplýva, že ku skutku pod bodom 3/ obžaloby (ku ktorému súd I. stupňa vykonával dokazovanie) bol v prípravnom konaní vypočutý v procesnom postavení svedka Š. W. a to konkrétne dňa 08.04.2007 od 08.25 hod. do 08.45 hod. (č.l. 57-58). Súd I. stupňa sa s touto výpoveďou absolútne nezaoberal, nesprocesnil ju prípadným výsluchom tohto svedka v konaní pred súdom, resp. túto ani neprečítal a v odôvodnení napadnutého rozhodnutia ju odignoroval.

Odvolací súd však nemôže dať súdu I. stupňa pokyn, aby toto procesné pochybenie napravil, pretože výpoveď tohto svedka je s poukazom na podrobne vyššie uvedený rozbor nezákonná a teda procesne nepoužiteľná. Úlohou súdu I. stupňa bude aj túto výpoveď svedka W. z dôkazného materiálu vypustiť.

Svedok Š. W. však bol v prípravnom konaní vypočutý aj druhýkrát a to dňa 12.11.2010 (č.l. 234-236). K tejto výpovedi svedka Š. W. odvolací súd konštatuje, že táto je zákonná a teda aj procesne použiteľná ako dôkaz, pretože o mieste a čase jeho výsluchu bol riadne upovedomený ako obhajca obžalovaného, tak aj samotný obžalovaný, čo preukazuje zápisnica na č.l. 236. Súd I. stupňa sa však s touto výpoveďou žiadnym spôsobom nevyšporiadal a nesprocesnil.

c/ L. T..

Napokon v prípravnom konaní bol v procesnom postavení svedka vypočutý aj L. T. a to dňa 12.11.2010 (č.l. 237-239). K tejto výpovedi svedka L. T. odvolací súd konštatuje, že táto je zákonná a teda aj procesne použiteľná ako dôkaz, pretože o mieste a čase jeho výsluchu bol riadne upovedomený ako obhajca obžalovaného, tak aj samotný obžalovaný, čo preukazuje zápisnica na č.l. 239. Súd I. stupňa sa však s touto výpoveďou žiadnym spôsobom nevysporiadal a nesprocesnil.

Úlohou súdu I. stupňa bude zákonným spôsobom sa s týmito zákonnými výpoveďami svedkov Š. W. a L. T. vysporiadať a sprocesniť ich.

3. Znalecké posudky a ich spracovanie na hlavnom pojednávaní.

Súd I. stupňa na hlavnom pojednávaní vykonal dokazovanie o skutkových zisteniach súvisiacich výlučne s bodom 3/ obžaloby a najmä dokazovanie skúmaním duševného stavu obžalovaného R. R..

V prvom rade bol vo veci vypracovaný znalecký posudok č. 27/2007, 34/2007 k 10.11.2007 č. 27/2007 a 35/2007 vypracovali znalci z odboru zdravotníctva - odvetvie psychiatrie E.. D. J. a E.. P. J. s doplnením zo dňa 3.2.2008 a zo dňa 28.8.2011. V tomto znaleckom posudku v časti Diagnostický záver znalkyne uviedli: „Patologický vývoj osobnosti s prevahou schizoidných rysov“. Ďalej znalkyne skonštatovali, že obvinený v čase spáchania skutkov netrpel ani netrpí duševnou poruchou, ktorá by mala vplyv na jeho ovládacie a rozpoznávacie schopnosti. V čase spáchania trestného činu mohol rozpoznať nebezpečnosť a protiprávnosť svojho konania, mohol svoje konanie ovládať v zníženej miere, nie však forézne významne zníženej. Bol a je schopný chápať zmysle trestného konania. Jeho pobyt na slobode nie je potenciálne nebezpečný pre spoločnosť, znalci však vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odporúčajú zvážiť nariadenie ochranného psychiatrického liečenia ambulantnou formou. Nebola zistená závislosť na návykových látkach. Obvinený bol opakovanne hospitalizovaný v psychiatrických zariadeniach.

Na základe žiadosti o opätovné posúdenie duševného stavu obvineného a vyjadrenie k jeho spôsobilosti bolo vypracovaný doplnenie vyššie uvedeného znaleckého posudku na č.l. 362-379. V doplnku predmetného znaleckého posudku v časti Diagnostický záver znalkyne uviedli: „Zmiešaná porucha osobnosti s prevahou schizoidných rysov“ a po opätovnom posúdení duševného stavu obvineného sa vyjadrili, že je spôsobilý v plnom rozsahu chápať zmysle trestného konania. Prípadné možné prieťahy a obštrukcie v zmysle sťažností a pod. sú len účelovým konaním na oddialenie rozhodnutia. Ani na hlavnom pojednávaní sa znalkyňa nevyjadrila v položených otázkach jednoznačne a dostatočne nevysvetlila rozpor v znaleckých záveroch v tak krátkom čase.

V druhom rade bol vo veci vypracovaný znalecký posudok č. 28/2011 a 23/2011(č.l.348-358) vypracovaný E.. P. J. a E.. S. E. ku dňu 3.3.2011 a to na základe príkazu OS BA V sp. zn. 0Tp 105/2011 zo dňa 16.02.2011 v jeho inej trestnej veci vedenej na OR PZ SR Bratislava V pod sp. zn. ORP-1178/2-OVK-B5-2008.

V treťom rade bol predložený znalecký posudok vypracovaný E.. L. T. a E.. C. U. ku dňu 8.2.2010 č. 14/10/2010 na základe príkazu OS BA I sp.zn. 0Tp 4/2010 v inej trestnej veci obžalovaného vedenej na bývalom ÚJaKP OR PZ SR Bratislava I pod sp. zn. ORP-1399/1-OVK-B1-2009 (č.l. 417-430).

V súvislosti s týmito znaleckými posudkami v druhom a treťom rade odvolací súd považuje námietky odvolateľa v tom smere, že v tejto konkrétnej trestnej (i keď toho istého obvineného), nie je možné použiť znalecký posudok o duševnom stave obvineného z inej trestnej veci v jeho ďalšej trestnej veci, v ktorej je vedené nové trestné konanie. Takýto znalecký posudok z inej trestnej veci možno použiť iba vo forme listinného dôkazu, ktorý bol súd povinný oboznámiť postupom podľa § 269 Tr. por. Z tohto dôvodu správne odvolateľ poukázal na existenciu rozhodnutia NS SR č. R 11/1982 Zbierky, ktorý zhodne skonštatoval vyššie uvedený záver.

Predložené listinné dôkazy, t.j. znalecké posudky E.. P. J. a E.. S. E., ako aj E.. L. T. a E.. C. U. sú v danej prejednáwanej trestnej veci dôležité aj z iného dôvodu. Odvolací súd upozorňuje, že tieto znalecké posudky boli predložené až v súdnom konaní obžalovaným, avšak neboli do dnešného dňa žiadnym

spôsobom spracované, pretože neboli prečítané zákonným postupom podľa § 269 Tr. por. ani jeho predkladateľom a v konečnom dôsledku ani predsedníčkou senátu ako listinný dôkaz.

I napriek tomuto závažnému procesnému pochybeniu však súd I. stupňa dopustil, aby obhajkyňa obžalovaného na hlavnom pojednávaní dňa 15.03.2012 na č.l. 432 vyzvala znalkyňu E.. D. J., aby sa vyjadrovala práve k tomuto znaleckému posudku E.. T. a E.. U..

Okrem toho súd I. stupňa i napriek závažnej skutočnosti, t.j. že oba citované znalecké posudky neboli žiadnym spôsobom spracované, uznesením zo dňa 18.06.2013 (č.l. 468-469) pribral do konania znaleckú organizáciu H. F. H. H., kde okrem iného uložil tejto organizácii, aby sa oboznámil s týmito oboma znaleckými posudkami. Okresná prokuratúra správne napadla citované uznesenie súdu I. stupňa sťažnosťou, v rámci ktorej oprávnené poukazovala na uvedenú nezrovnalosť, avšak uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Tos/81/2012 zo dňa 02.10.2012 boli podané sťažnosti zamietnuté.

Z uvedených závažných zistení teda v konečnom dôsledku vyplýva nielen to, že na oba vyššie uvedené znalecké posudky už v ďalšom nie je možné v tomto konaní prihliadať ako na znalecké posudky, ale taktiež aj na to, že na ne nie je možné prihliadať ani ako na listinné dôkazy, pretože takto nikdy neboli prečítané súdom I. stupňa postupom podľa § 269 Tr. por.

Nie je teda v ďalšom už možné prihliadať na vyjadrenia znalkyne E.. J. k tomuto znaleckému posudku, ktoré učinila na hlavnom pojednávaní dňa 15.03.2012 a ani na vyjadrenia znaleckej organizácie H. F. H. H. obsiahnuté v jej znaleckom posudku, resp. pri výsluchu poverenej znalkyne.

Keďže však ide o listinné dôkazy, ktoré predložil samotný obžalovaný, bude potrebné tieto spracovať postupom podľa § 269 Tr. por. a tento na hlavnom pojednávaní prečítať, čo bude potrebné zaznamenať do zápisnice o hlavnom pojednávaní.

V štvrtom rade ústavný psychiatrický súdno-znalecký posudok znaleckej organizácie H. F. H. H. (č.l. 520-551) bol vypracovaný v januári 2013 po oboznámení sa so znaleckými posudkami E.. D. J., E.. P. J. a jeho doplnenie ZP č. 27/2007 a č. 35/2007, č. 28/2007, znalcov E.. P. J. a č. 23/2007 E.. S. E., č. 14/10/2010 E.. C. U. B. a E.. L. T. B.. V závere ústavného súdno-znaleckého posudku znalci konštatujú, že obvinený dlhodobo trpí na duševnú poruchu, a to na reziduálnu paranoidnú schizofréniu a postprocesuálnu zmenu osobnosti. Aj súčasné vyšetrenie probanta preukazuje známky prebehnutého schizofrénneho ochorenia, v súčasnej dobe ide o tzv. reziduálne symptómy pri oslabených tzv. pozitívnych príznakoch / prítomné je bludné paranoidné nastavenie, prvky autizmu, oslabené testovanie reality, impulzívne konanie s agresivitou, ktoré je aj bludne motivované/. Pretrvávajú však hlavne negatívne príznaky, ktoré sa aj v súčasnosti označujú ako postprocesuálny alebo postschizofrénny defekt osobnosti. Epizodicky sa v určitých obdobiach zafixuje v dôsledku paranoidného vnímania reality manifestuje u obvineného impulzívne konanie s agresivitou, ktoré je patologicky podmienené.

Duševná choroba, ktorou obvinený trpí mala podstatný vplyv najmä na jeho ovládacie schopnosti. Obvinený na základe tejto duševnej choroby vedel rozpoznať nebezpečenstvo svojho konania pre spoločnosť, ale nemohol v plnej miere svoje konanie ovládať. Zníženie schopnosti ovládať svoje konanie bolo pri čine útoku na verejného činiteľa v podstatnej miere.

Na týchto záveroch zotrvala aj E.. W. A., ktorá bola poverená písomným vypracovaním znaleckého posudku, ako aj vypočutím, čo vyplýva zo splnomocnenia na č.l. 572.

Znalkyňa E.. W. A. na hlavnom pojednávaní konanom dňa 18.04.2013 vypovedala so súhlasným stanoviskom kolegov, ktorí sa podieľali na vypracovaní znaleckého posudku. Pri výsluchu zo strany prokurátora vypovedala, že obžalovaný vedel rozpoznať nebezpečenstvo svojho konania pre spoločnosť, ale nevedel svoje konanie ovládať a to v plnej miere. Pri odstraňovaní rozporov so znením v písomne vypracovanom znaleckom posudku kde bola uvedená formulácia „v podstatnej miere“, znalkyňa dôvodila, že sa znalci zhodli na termíne uvedenom v znaleckom posudku a úplné vymiznutie je vyprofilované vtedy, ak je tam blud, halucinácie, čiže stav je psychotický, čo znamená, že je úplné vymiznutie ovládacích a rozpoznávacích vlastností. Napokon znalkyňa ustálila, že v čase spáchania trestného činu obžalovaný mohol ovládať svoje konanie v podstatnej miere!

Z citovaných prednesov znalkyne z hlavného pojednávania je zrejmé, že medzi závermi uvedenými v písomne vypracovanom posudku znaleckej organizácie a jej vyjadreniami na hlavnom pojednávaní ohľadne ovládacej zložky obžalovaného vznikol rozpor, pričom pri snahe o jeho odstránenie v rámci výsluchu vygenerovala znalkyňa ešte väčší rozpor svojim tvrdením, že v čase spáchania trestného činu obžalovaný mohol ovládať svoje konanie v podstatnej miere! Toto jej posledné tvrdenie ostalo absolútne bez povšimnutia a to i napriek tomu, že je absolútne v rozpore ako s písomnými závermi posudku, tak i s jej predchádzajúcimi tvrdeniami prednesenými na tom istom hlavnom pojednávaní.

Odvolací súd v tejto fáze zatiaľ konštatuje, že z vyššie podrobne citovaných vyjadrení vyplýva, že u obžalovaného bola síce diagnostikovaná duševná porucha ako jedným z viacerých predpoklad nepríčetnosti obžalovaného, avšak neboli u neho diagnostikované vymiznuté jeho rozpoznávacie alebo ovládacie schopnosti, a preto nemožno hovoriť v jeho prípade o nepríčetnosti tak, ako to uvádza súd I. stupňa vo svojom odôvodnení rozsudku. Znalci jednoznačne vo vzťahu k ovládacím schopnostiam obžalovaného uviedli, že obžalovaný nemohol v plnej miere svoje konanie ovládať, t.j. mohol nie v plnej miere svoje konanie ovládať. Z uvedeného vyplýva, že dané vyjadrenie znalcov nemožno stotožniť s pojmom vymiznuté ovládacie schopnosti. Znalci potom jednoznačne ďalej uviedli, že miera ovládacej schopnosti bola u obžalovaného vyjadriteľná slovným spojením „v podstatnej miere,“ teda opätovne sa nejedná o totožný pojem ako vymiznuté ovládacie schopnosti.

Z uvedeného potom vyplýva, že u obžalovaného treba hovoriť len o naplnení jedného kritéria jeho úplnej nepríčetnosti a tou je jeho trpenie duševnou poruchou, bez prístúpenia ďalšieho potrebného, aspoň jedného z nižšie uvedených kritérií. Keďže obžalovaný bol schopný úplne rozpoznať protiprávnosť svojho konania, nemožno hovoriť o naplnení kritéria nepríčetnosti spočívajúceho vo vymiznutí schopnosti rozpoznať protiprávnosť svojho konania. U obžalovaného došlo len k zníženiu schopnosti ovládať svoje konanie počas činu, ktoré však nemožno stotožňovať s ďalším kritériom nepríčetnosti, spočívajúcim vo vymiznutí ovládacej schopnosti. Potom stav obžalovaného treba posúdiť ako stav tzv. zmenšenej príčetnosti, pretože obžalovaný trpí duševnou poruchou, na základe ktorej došlo v jeho prípade k podstatnému zníženiu schopnosti ovládania sa počas činu, avšak nedošlo k jej vymiznutiu.

Správne odvolateľ dôvodil, že zmenšená príčetnosť však nemá za následok postup súdu podľa § 285 písm. d/ Tr. por. tak ako to urobil súd vo svojom rozsudku, pretože skutočnosť, že trestný čin bol spáchaný v stave zmenšenej príčetnosti nevyklučuje trestnú zodpovednosť (obdobne judikatúra R 17/1993).

Úlohou súdu I. stupňa bude opätovne predvolať znalkyňu E.. A. a túto k problematickej otázke ovládacej schopnosti obžalovaného v čase spáchania skutku opätovne vypočuť. Predovšetkým bude potrebné sa zamerať pri jej výsluchu na:

? objasnenie, aké konkrétne prejavy musia byť podľa odbornej literatúry a klinickej praxe zistené u pacienta, aby bolo možné po odbornej znaleckej stránke konštatovať úplné vymiznutie ovládacej zložky u neho,

? následne objasniť otázky, či a ak áno, ktoré z konkrétnych prejavov uvedených v odpovedi na otázku v predchádzajúcej odrážke boli u obžalovaného zistené,

? či zistenia v predchádzajúcej odrážke môžu viesť znaleckú organizáciu k vysloveniu záveru, či a najmä do akej miery obžalovaný mohol svoje konanie ovládať,

? aké konkrétne prejavy boli u obžalovaného zistené, ktoré viedli k záveru, že zníženie schopnosti ovládať svoje konanie bolo pri útoku na verejného činiteľa v podstatnej miere,

? vysvetliť rozdiel medzi úplným vymiznutím ovládacej schopnosti a jej znížením v podstatnej miere u obžalovaného a najmä, ktoré z týchto dvoch záverov boli u obžalovaného napokon naplnené a zistené,

? napokon bude poverená znalkyňa musieť podrobne vysvetliť svoje vyjadrenia učené na hlavnom pojednávaní dňa 18.04.2013 podrobne citované vyššie a odstrániť rozpory medzi nimi.

Až na základe takto doplneného vykonaného dokazovania v rozsahu určenom odvolacím súdom bude možné vysloviť jednoznačný záver v otázke príčetnosti obžalovaného, resp. v otázke či vôbec a ak áno v akej miere bola u neho zachovaná ovládacia zložka a následne vo veci aj spravodlivo rozhodnúť.

Odvolací súd poukazuje aj na ďalšie procesné pochybenie súdu I. stupňa. Vo veci totiž vystupuje v procesnom postavení poškodeného E. H., ktorý bol v prípravnom konaní vypočutý dňa 08.04.2007 (č.l. 17-24), 16.06.2010 (č.l. 173-177), 10.11.2010 (č.l. 210-213). Ani v jednom uvedenom výsluchu si poškodený E. H. vôbec neuplatnil nárok na náhradu škody. Na hlavnom pojednávaní konanom dňa 25.10.2011 na č.l. 386 však poškodený E. H. uviedol, že si uplatňuje nárok na náhradu škody tak, ako v prípravnom konaní. Napokon súd I. stupňa v napadnutom rozhodnutí rozhodol podľa § 288 ods. 3 Tr. por., že tohto poškodeného odkázal s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Vyššie uvedený procesný postup súdu I. stupňa je v rozpore s ustanovením § 46 ods. 3 Tr. por., podľa ktorého môže poškodený uplatniť nárok na náhradu škody do skončenia vyšetrovania, čo poškodený neučinil. Súd I. stupňa mal v danom prípade postupovať v súlade s ustanovením § 256 ods. 4 Tr. por. a uznesením rozhodnúť, že poškodeného ako poškodeného na hlavné pojednávanie nepripúšťa. Ak by tento postup dodržal, v ďalšom by už nemohol o jeho nároku na náhradu škody rozhodovať samostatným výrokom o náhrade škody v napadnutom rozhodnutí.

Úlohou súdu I. stupňa bude samostatným uznesením podľa § 256 ods. 4 Tr. por. rozhodnúť o tom, že sa poškodený E. H.Á. nepripúšťa na hlavné pojednávanie ako poškodený s nárokom na náhradu škody.

Krajský súd v Bratislave preto na základe odvolania podaného Okresnou prokuratúrou Bratislava V napadnutý rozsudok na základe procesných pochybení a nedostatočne zisteného skutkového stavu zrušil v celom rozsahu a vec vrátil súdu I. stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a následne vo veci spravodlivo rozhodol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší opravný prostriedok.